

УДК 398(477):32

DOI <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2026/11/7>**Роман ЛИХОГРАЙ**

кандидат філологічних наук, асистент кафедри фольклористики Навчально-наукового інституту філології, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, бульв. Тараса Шевченка, 14, м. Київ, Україна, 01601

ORCID: 0009-0007-6686-5081*r.lykhohrai@knu.ua*

Бібліографічний опис статті: Лихограй, Р. (2026). Російсько-українська війна у мережевому фольклорі українців. *Folia Philologica*, 11, 59–65, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2026/11/7>

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА У МЕРЕЖЕВОМУ ФОЛЬКЛОРІ УКРАЇНЦІВ

Повномасштабне російське вторгнення в Україну у лютому 2022 року спричинило безпрецедентний сплеск народної творчості в цифровому просторі. Мережевий фольклор став одним із ключових механізмів психологічної адаптації, соціальної мобілізації та інформаційного спротиву українського суспільства. Актуальність дослідження зумовлена потребою осмислення нових форм народної творчості, що виникають у режимі реального часу в умовах збройного конфлікту, а також необхідністю виявлення зв'язку між сучасним мережевим фольклором та архаїчними фольклорними традиціями. Мета статті – систематизувати й проаналізувати основні тематичні групи, образи та функції українського мережевого фольклору про російсько-українську війну. Методологія. Дослідження здійснено на матеріалі текстів Інтернет фольклору (меми, жарти, скоромовки, замовляння, пісенні переробки), що поширювалися в українських соціальних мережах від початку повномасштабного вторгнення. Застосовано методи фольклористичного текстового аналізу, порівняльно-типологічного зіставлення із традиційними жанрами та семіотичного аналізу креолізованих (вербально-візуальних) текстів. Роботу систематизовано за принципом поділу на тексти тилу та тексти фронту. Встановлено, що мережевий фольклор про російсько-українську війну є динамічною системою, що поєднує архаїчні фольклорні структури з новітніми цифровими формами. Виявлено дві основні тематичні групи: тексти тилу (повітряні тривоги, донати, святкова символіка, ідентифікація «свій/чужий») та тексти фронту (дегуманізація ворога, сакралізація зброї, формування пантеону героїв). Показано, що сучасні замовляння від повітряної тривоги відтворюють традиційну «відсильну» формулу народних замовлянь, а сакралізація зброї («Святий Джавелін») та образ «Привида Києва» корелюють із архетипами чарівного помічника й епічного богатиря. Простежено еволюцію від оптимістично-гумористичних форм першого року вторгнення до наростання чорного гумору та демонізації ворога впродовж 2023–2024 років. Висновки. Мережевий фольклор українців про російсько-українську війну виконує ключові соціально-психологічні функції: емоційну розрядку, психологічний захист, формування колективної ідентичності та соціальну консолідацію. Аналіз матеріалу демонструє тяглість фольклорної традиції та її адаптивність до сучасної масової культури: архаїчні механізми (опозиція «свій/чужий», образ трікстера, сакралізація героя) органічно вписуються в цифровий контекст. Дослідження відкриває перспективи для міждисциплінарних студій на перетині фольклористики, соціальної психології та культурології.

Ключові слова: мережевий фольклор, фольклор спротиву, інтернет-меми, інтернет-неологізми, дегуманізація ворога, російсько-українська війна.

Roman LYKHORAI

PhD in Philology, Assistant Professor at the Department of Folklore Studies of the Educational and Scientific Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Taras Shevchenko blvd., 14, Kyiv, Ukraine, 01601

ORCID: 0009-0007-6686-5081*r.lykhohrai@knu.ua*

To cite this article: Lykhohrai, R. (2026). Rosiisko-ukrainska viina u merezhevomu folklori ukrainsiv [The Russian-Ukrainian War in Ukrainians' Online Folklore]. *Folia Philologica*, 11, 59–65, doi: <https://doi.org/10.17721/folia.philologica/2026/11/7>

THE RUSSIAN–UKRAINIAN WAR IN UKRAINIANS' ONLINE FOLKLORE

The full-scale Russian invasion of Ukraine in February 2022 triggered an unprecedented surge of folk creativity in the digital sphere. Online folklore became one of the key mechanisms of psychological adaptation, social mobilisation, and information resistance within Ukrainian society. The relevance of this study lies in the need to examine new forms of folk creativity that have emerged in real time during armed conflict and to explore their connections with traditional folk culture. The aim of the article is to systematise and analyse the principal thematic groups, images, and functions of Ukrainian online folklore related to the Russian–Ukrainian War. The study draws on a corpus of online folklore texts, including memes, jokes, tongue twisters, incantations, and adaptations of folk songs, that circulated on Ukrainian social media from the beginning of the full-scale invasion. The research employs folkloristic textual analysis, comparative-typological analysis of traditional and contemporary folklore genres, and semiotic analysis of creolised (verbal-visual) texts. The material is classified into two major categories: home-front texts and frontline texts. The findings demonstrate that online folklore about the Russian–Ukrainian War constitutes a dynamic system that combines archaic folkloric structures with contemporary digital forms. Two principal thematic groups were identified: home-front texts (air-raid alerts, fundraising campaigns, festive symbolism, and the construction of the "us/them" opposition) and frontline texts (the dehumanization of the enemy, the sacralisation of weapons, and the formation of a pantheon of heroes). Contemporary air-raid incantations reproduce the traditional banishing formula characteristic of folk charms, while the sacralisation of weapons (e.g., "Saint Javelin") and the image of the "Ghost of Kyiv" echo the archetypes of the magical helper and the epic hero. The analysis also reveals a shift from the predominantly optimistic and humorous folklore of the first year of the invasion toward increasingly dark humour and a more pronounced demonization of the enemy. The study concludes that Ukrainian online folklore surrounding the Russian–Ukrainian War performs several important socio-psychological functions, including emotional relief, psychological protection, the construction of collective identity, and social cohesion. The findings demonstrate both the continuity and adaptability of folk tradition, showing how archaic folkloric mechanisms, such as the "us/them" opposition, the trickster figure, and the sacralisation of heroes, are organically integrated into the contemporary digital environment. The study opens new avenues for interdisciplinary research at the intersection of folkloristics, social psychology, media studies, and cultural studies.

Key words: online folklore, folklore of resistance, internet memes, online neologisms, dehumanization of the enemy, the Russian-Ukrainian War.

Попри те що війна призводить до смертей та руйнувань, зображення деяких складових збройного конфлікту часто формується у вигляді гумористичного чи жартівливого контексту. Психологічно це можна пояснити бажанням абстрагуватися від фатальних наслідків війни, применшити її трагічність. Крім того, висміювання ворога, його зброї та агресії як такої має на меті зневажити окупанта, зробити його не страшним, а смішним. «Російський наступ та пов'язані із ним стрес, страх та загроза втрати державності мобілізували суспільство у створенні нових форм гумору. У свою чергу, він перетворився на «гумористичну зброю» та зробив свій внесок в інформаційну війну» (Григорук, 2023: 9).

Варто зазначити, що мережевий фольклор як форма сучасної народної творчості має свої специфічні особливості, які вирізняють його від традиційного усного фольклору. Передусім це швидкість поширення і трансформації текстів, здатність миттєво реагувати на актуальні події та явища. Крім того, мережевий фольклор

характеризується специфічними ознаками: креолізованість (поєднання вербального, візуального та аудіального компонентів), інтертекстуальність, гібридність жанрів і стилів, фрагментарність. На відміну від традиційного фольклору, який формувався впродовж століть, мережевий фольклор виникає і розвивається у режимі реального часу, що робить його надзвичайно динамічним та важливим джерелом для розуміння суспільних настроїв, особливо в кризові періоди, як-от під час війни.

Мережевий фольклор українців про російсько-українську війну тематично можна розділити на дві великі групи: тексти тилу та тексти фронту. Перші стосуються подій життя цивільних в умовах війни, другі – подій у зоні бойових дій. Якщо першим більш властива іронія, то другим сарказм та чорний гумор.

Кількісно з дня повномасштабного вторгнення в першій групі виділяються тексти про повітряну тривогу, реакцію на неї тощо. Це і суто вербальні конструкції на кшталт замовлянь з кумулятивною структурою, які виріз-

няються варіативністю («Тривога тривога, перейди до Таганрога, з Таганрога до Пітера, до бункерного пі#ара»), і візуалізації у формі зображень, де основний гумористичний ефект несе зображення (Ісус Христос виходить з Укриття на фоні напису «Відбій повітряної тривоги» (викликає асоціації з воскресінням)). Серед інших: «Повітряна тривога, перейди до Таганрога, до Москви та Курська, Самари та Іркутська, Смоленська й Тамбова, Ульяновська та Пскова. І в Курган, і в Магадан, і в далекий Тегеран». Або «В українців не б'ється» на фоні зображення великодніх писанок.

Аналізуючи структуру таких текстів, можна помітити певну закономірність: більшість із них побудовані за принципом традиційних фольклорних жанрів, але з новим, актуальним змістом. Зокрема, замовляння від повітряної тривоги наслідують структуру народних лікувальних та захисних замовлянь, де хвороба або зло відсилається «на гори, на ліси». У сучасних текстах зберігається ця «відсильна» формула, але змінюється «географія» – тривога відсилається на територію агресора. Це свідчить про глибинний зв'язок сучасного мережевого фольклору з традиційною народною культурою, демонструючи тяглість фольклорної традиції та її адаптивність до нових історичних та соціальних умов.

Замовляння (хоча в Мережі часто текст також визначають як «нова українська колядка», що очевидно не відповідає ознакам жанру) «переносять» тягар війни на ініціатора, тобто, країну-агресора. Не на будь-кого (чи корову, чи вола, чи бабу) чи в умовний первозданий простір космічного хаосу, куди проганяють хворобу чи гикавку (на ліса, на болота, де сонце не сходить, де козак не бродить, де півень не піє, вітер не віє), а на цілком реальну територію винуватця війни: Таганрог, Курськ, Санкт-Петербург, Москву. І навіть Тегеран, столицю союзника і постачальника смертоносних БПЛА країні-агресору. У іконічних мемах роль вербальної конструкції мінімальна – просто вказує на подію, уточнює. Тоді як картинка має викликати асоціації. «Україна. Великдень 2022» написано на фоні зруйнованих будинків, розбитої писанки та розламаної паски. Можуть траплятися і меми взагалі без вербального супроводу. Наприклад, ілюстрація гри «Навбитки», де розфарбована в кольори українського прапора

крашанка розбиває крашанку з російським триколом (що в Мережі часто принизливо називають «Аквафрешем» за кольоровою асоціацією з зубною пастою).

З погляду фольклористики, таке використання великодньої символіки є особливо цікавим, оскільки Великдень як свято перемоги життя над смертю набуває в умовах війни додаткових смислових нашарувань. Традиційна гра «Навбитки» трансформується в метафоричне зображення перемоги України над ворогом, а розбита писанка стає символом порушеного миру. Можна говорити про актуалізацію в сучасному мережевому фольклорі архаїчної опозиції «свій – чужий», що в умовах війни набуває нового звучання та візуалізації.

Прикметно, що персонажами, задіяними у тематичних текстах про повітряну тривогу, часто виступають домашні улюбленці чи просто різні «милі» тварини. Це контрастує з потенційною небезпекою атак та спонукає до укриття не в наказовій, а більше заохочувальній формі: йти до укриття, коли «летить бледіна», закликають песики, котики, качур тощо.

Така анімалізація мережевого фольклору має глибинне психологічне підґрунтя. Використання образів тварин, особливо домашніх улюбленців, створює ефект емоційного зближення з аудиторією, пом'якшує тривожні повідомлення та допомагає долати стрес. В кризових ситуаціях «мімічні» образи тварин викликають емпатію та знижують рівень тривожності, що особливо важливо в умовах постійної загрози. Крім того, такі образи полегшують сприйняття потенційно травматичної інформації дітьми, для яких повітряні тривоги є особливо стресовими подіями. Певною мірою такі тексти заміняють традиційні казки про тварин, аналогічно орієнтовані на дитячу аудиторію.

Аналогічно використовується і Пес Патрон. Собака став своєрідним символом поведінки у складних ситуаціях (наприклад, закликає бути обережним з підозрілими предметами). Феномен пса Патрона заслуговує на окремий аналіз як унікальне явище сучасного українського мережевого фольклору. З реального службового собаки-сапера Патрон перетворився на повноцінний міфологічний персонаж із власною «біографією», характером та соціальними функціями. У мемах та інших мережевих текстах Патрон виступає не лише як захис-

ник від вибухонебезпечних предметів, але й як своєрідний культурний герой, що втілює найкращі риси українського національного характеру: сміливість, відданість, кмітливість, гумор у найскладніших ситуаціях. Цікаво, що образ Патрона активно використовується і в офіційній комунікації державних інституцій, що свідчить про розмивання меж між стихійним фольклором та інституційним дискурсом в умовах інформаційної війни.

Серед інших тем мережевого фольклору про тил під час війни можна виокремити наступні:

- донати та інші збори на ЗСУ (наприклад, тема з покупкою супутника від Притули та подальшою ідеєю покупки ядерної зброї);

- ідентифікація ворога (наприклад, скоромовки про паляницю, полуницю і похідні);

- свята під час війни: Великдень, Різдво (не різдвяна зірка сяє, а Himars), Новий рік (завжди звучить віра в перемогу), на Пасху метафорично обігрується тема наявності міцних яєць у українців;

- передача зброї та іншої допомоги від партнерів (наприклад, Himars, Patriot, F-16), очікування важливих подій (по типу вступу до ЄС з містером Біном);

- тил ворога (різні варіації теми подарунків у вигляді чорних пакетів чи білої «Лади») та ліквідація зрадників (наприклад, «Ківа – всьо», «Ківу убили з гвинтівки» (натяк на легендарну фразу про гвинтик)).

Тема донатів та зборів на потреби ЗСУ у мережевому фольклорі заслуговує особливої уваги. Вона не тільки відображає соціальну мобілізацію українського суспільства, але й демонструє трансформацію традиційного фольклорного мотиву «чудесної допомоги». У сучасному контексті замість казкових помічників з'являються реальні благодійники та волонтери, а замість чарівних предметів – сучасна зброя та військове спорядження. Історія з покупкою супутника Сергієм Притулою та її фольклорне осмислення свідчать про формування нового типу героя в українській народній свідомості – героя-волонтера, який долає бюрократичні перешкоди та об'єднує спільноту для досягнення здавалося б неможливої мети.

Особливу роль у мережевому фольклорі відіграють тексти, пов'язані з ідентифікацією «свій/чужий». Скоромовки про «паляницю» актуалізують давній фольклорний мотив мовного мар-

кера, що розрізняє «своїх» та «чужих». У багатьох традиційних культурах існували подібні мовні тести – від біблійного «шиболет». В умовах російсько-української війни цей архаїчний механізм отримав нове життя, демонструючи глибинні захисні механізми культури в умовах зовнішньої загрози.

Трансформація традиційної святкової символіки у воєнному контексті також становить значний фольклористичний інтерес. Семантичне переосмислення релігійних символів (різдвяна зірка – Himars) демонструє формування нової міфології, де священне і профанне, традиційне і сучасне утворюють складні семіотичні конструкції. Гумористичне переосмислення великодньої символіки поєднує архаїчну символіку плодючості та життєвої сили з сучасним контекстом національного опору.

Святкова символіка практично зникає у текстах фронту, де іронію стрімко змінює сарказм. З'являється чорний гумор, а ворог дегуманізується. Подекуди помітний історичний аспект зображення етнічного чужого, що здатен лише грабувати та убивати як ординець чи казковий москаль. Саме тому стільки текстів розповідають про викрадену побутову техніку, а символом такої низької поведінки стають унітази.

З позиції лінгвокультурології та соціальної психології, процес дегуманізації ворога у фольклорних текстах виконує кілька важливих функцій. По-перше, це психологічний захисний механізм, що допомагає військовим морально впоратися з необхідністю вбивати інших людей. По-друге, це спосіб символічного протистояння ворожій пропаганді, яка також активно використовує дегуманізацію українців. По-третє, це відображення реальної поведінки окупантів, яка в багатьох випадках справді була шокующе нелюдською.

Примітно, що мотив крадіжки побутової техніки, особливо унітазів, став настільки поширеним, що перетворився на своєрідний культурний код, який миттєво зчитується аудиторією. Цей мотив має глибше символічне значення, ніж просто висміювання мародерства. Унітаз як символ примітивних матеріальних бажань окупанта протиставляється духовним та культурним цінностям, за які борються українці. Таким чином у фольклорі формується бінарна опозиція «високе/низьке», «духовне/матеріальне», що сягає корінням архаїчних міфологічних

структур. Тут можна згадати і козака Голоту з однойменної думи. Просто вбраний Голота цінує лише важливі речі – свободу і козацьке товариство. З цінного у нього тільки зброя, кінь та він сам – на що і зазіхає ласий до наживи ворог.

Ще одна тематична група текстів, яка демонструє не лише моральну, але і фізіологічну перевагу над супротивником, апелює до сили власної зброї та слабкості ворожої. На початку війни було дуже багато текстів про «Святий Джавелін» та «Байрактар». Пізніше їх змінила реактивна артилерія Німарс. Ідеалом свого захисника став «Привид Києва». Хоча ще до війни «друга армія світу» доволі часто висміювалася щойно з'являлися найменші прецеденти. Так, ціла серія мемів постала з пожежі на борту авіаносного крейсера «Адмірал Кузнецов», який в народі прозвали принизливим «Кузя» («Авіаносець курця/Авіаносець здорової людини»).

Міфологізація зброї у мережевому фольклорі заслуговує окремого розгляду. «Святий Джавелін», наприклад, є яскравим прикладом сучасної міфотворчості, що поєднує релігійну іконографію з мілітарною тематикою. Зображення Богородиці з протитанковою системою замість немовляти Ісуса створює потужний синтез сакрального і профанного, традиційного і сучасного. Подібна сакралізація зброї має глибинні архетипні корені – від міфологічних «чарівних мечів» (Екскалібур, Дюрандаль) до біблійних «знарядь Божої волі». В українському контексті така міфологізація набуває додаткового виміру – захисного і визвольного.

Особливе місце в мілітарній міфології російсько-української війни посідає образ «Привида Києва» – легендарного пілота, який нібито збив неймовірну кількість ворожих літаків під час оборони столиці. Цей персонаж має всі ознаки фольклорного героя: невідома ідентичність, надзвичайні здібності, захисна функція щодо спільноти. Примітно, що навіть після офіційного спростування існування такого пілота (як конкретної особи), його образ продовжує функціонувати у мережевому фольклорі, що свідчить про потребу суспільства в символічних героях-захисниках.

Кмітливість свого супроти недолугості чужого зображена не лише в текстах про російсько-українську війну. Вихід російської армії

з Сирії описує анекдот («Ми приїхали забрати своє майно» / «Так ваші вже все вивезли» / «Які наші, куди?» / «В Одесу» / «Так то не наші!» / «Ну, не знаємо, ви самі казали, що »Один народ«»). Навіть без міжнародної підтримки свої все одно кращі та сильніші («В російсько-українській війні першими капітулювали Штати»). Складний міст Кличка зображено показово міцним супроти Кримського мосту.

Протиставлення «свого» і «чужого» через контраст інтелектуальних якостей має давню традицію у світовому фольклорі. Від середньовічних фабліо та шванків до сучасних анекдотів – побудова гумористичного наративу на протиставленні розумного «свого» і нерозумного «чужого» є універсальним фольклорним прийомом. В умовах війни ця опозиція набуває особливої гостроти, адже демонструє не лише культурну, але й цивілізаційну перевагу над ворогом.

Серед персонажів, що протистоять ворогу, є збірні образи: цигани (крадуть російську бронетехніку), конотопська Відьма (проклинає окупанта), працівник Нової пошти (збиває ворожі літаки) – «Ти з Месників? – Ні, я з Нової пошти» (хоча і є конкретною особою, але втілює збірний образ простих українців). Що стосується конкретних історичних осіб, то найчастіше зустрічаємо Залужного, трохи менше Буданова. Головнокомандувач ЗСУ переймає давній тренд жартів про Чака Норріса: «Коли Залужний входить до кімнати, він не вмикає світло, він вимикає темряву», «Скільки віджимань робить Залужний? – Всі», «Залужний не носить бронежилет, це бронежилет прикривається Залужним». Багато жартів стосуються кількості мертвих ворогів (репер 50 cent проти 50 thousand від Залужного). Що стосується керівника ГУР МО, то найчастіше обігрується його незворушність – вираз обличчя зовсім не змінюється незалежно від подій та емоцій. Так підкреслюється віра у незворотність перемоги.

Формування пантеону народних героїв у воєнний час має важливе значення для консолідації національної ідентичності. Примітно, що образи цих героїв створюються за архетипними моделями, характерними для традиційного фольклору. Так, образ циган, які крадуть російську бронетехніку, відтворює архетип трікстера – амбівалентного персонажа, який завдяки хитрості перемагає фізично сильні-

шого противника. Конотопська Відьма актуалізує архаїчний образ жінки-чаклунки, захисниці громади, що бере на себе роль медіатора між людським світом і надприродними силами. Особливе місце серед колективних персонажів посідає образ працівника Нової пошти, який у мережевому фольклорі наділяється надзвичайними здібностями. Цей образ є прикладом міфологізації буденності в умовах війни – звичайна служба доставки в народній свідомості перетворюється на могутню силу, здатну не лише тримати економічний фронт, але й допомагати військовим у боротьбі з ворогом. Такий процес сакралізації повсякденних інституцій є характерною рисою воєнного фольклору і свідчить про пошук опори в звичних і надійних елементах соціальної структури.

Що стосується образів реальних історичних осіб – Залужного та Буданова – то їхня фольклоризація відбувається за класичним взірцем творення епічних героїв. Наділення їх надлюдськими здібностями, непереможністю, особливою харизмою та внутрішньою силою відтворює механізми, за якими формувалися образи епічних богатирів чи середньовічних лицарів у традиційному фольклорі. Примітно, що жарти про Залужного, побудовані за моделлю жартів про Чака Норріса, демонструють інтертекстуальність сучасного мережевого фольклору та його здатність творчо переосмислювати попередні культурні феномени.

Таким чином, ми бачимо, що мережевий фольклор українців про російсько-українську війну максимально швидко реагує на новини з фронту та тилу, а також змінюється під тиском політичних факторів. Якщо, наприклад, тексти першого року після вторгнення носили більш життєствердний та оптимістичний характер, то з плином часу ворог вже не так

висміювався як демонізувався. А збірні образи відійшли на другий план порівняно з історичними постатями.

Водночас, аналізуючи еволюцію мережевого фольклору про російсько-українську війну, можна помітити не лише зміни в емоційному забарвленні та тематиці, але й у самих формах фольклорної творчості. На початку повномасштабного вторгнення домінували прості форми – короткі текстові жарти, найпростіші меми на основі популярних шаблонів, переробки відомих пісень. З часом спостерігається ускладнення форм: з'являються складні мультимедальні тексти, що поєднують різні семіотичні системи, розвиваються тривалі наративи з власною внутрішньою міфологією, формуються цілі цикли текстів навколо окремих персонажів чи подій.

Така еволюція фольклорних форм свідчить про глибинні процеси культурної адаптації суспільства до умов тривалої війни. Якщо на початку війни основною функцією мережевого фольклору була емоційна розрядка та психологічний захист, то з часом на перший план виходять функції соціальної консолідації, формування колективної ідентичності та осмислення травматичного досвіду.

Майбутні дослідження мережевого фольклору про російсько-українську війну мають значний потенціал не лише для фольклористики, але й для історичних, соціологічних, психологічних та культурологічних наук. Аналіз динаміки змін у тематиці, образній системі та формах дозволить краще зрозуміти механізми колективної травми та її подолання, простежити трансформацію національної ідентичності в умовах екзистенційної загрози, а також дослідити засоби психологічної резильєнтності українського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Григорук Ю. С. Меми як джерело для вивчення російсько-української війни (лютий-вересень 2022 р.). Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня бакалавр. Київ, 2023. 56 с.
2. Кузьменко О. М. Драматичне буття людини в українському фольклорі: концептуальні форми вираження. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2018. 728 с.
3. Петренко В. С. Російсько-українська війна у мемах українських соціальних мереж. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр : спец. 014.03 Середня освіта (Історія) ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2023. 60 с.

REFERENCES:

1. Hryhoruk, Y. S. (2023). Memy yak dzherelo dlya vyvchennya rosiisko-ukrainskoi viiny (liutyi-veresen 2022 r.) [Memes as a Source for Studying the Russo-Ukrainian War (February–September 2022)]. Bachelor's Thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Kuzmenko, O. M. (2018). Dramatychne buttia liudyny v ukrainskomu folklori: kontseptualni formy vyrazhennia [The Dramatic Existence of Man in Ukrainian Folklore: Conceptual Forms of Expression]. Lviv: Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
3. Petrenko, V. S. (2023). Rosiisko-ukrainska viina u memakh ukrainskykh sotsialnykh merezh [The Russo-Ukrainian War in the Memes of Ukrainian Social Networks]. Master's Thesis. Speciality 014.03 Secondary Education (History). H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Department of World History. Kharkiv [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 12.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.06.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.08.2026